

אספרה שמך לאחי

♦ כ"ט אדר תשפ"ה ♦

ולנטוע את ישראל בארץ ככתוב, תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מוכן לשבתך פעלת ה' מקדש אדני פוננו ידיך, שה' יביא את בני ישראל ויטע אותם בארץ ויביא להם בית מקדש שיבנה אותו ה' בעצמו.

אך כאשר בני ישראל חטאו והכעיסו לפניו במדבר, ונגזר עליהם למות שם, והביא הקב"ה את בניהם לארץ, ולא זכו למעלה הנשגבה שה' יבנה את בית המקדש, אלא בית המקדש נבנה על ידי אדם, ולכן לא נתקיים, ככתוב; שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית, שוא עמלו בוניו בו, כי אין לו קיום, וכן בימיו של עזרא, גרם החטא והם היו צריכים בעצמם לבנות בית המקדש השני ולכן גם זה לא היה בו קיום, ובשביל זה עד עתה לא זכינו ובנין בית המקדש של הקב"ה עדיין לא היה בעולם, אבל לעתיד לבא, כתוב; בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס, הוא יבנה ולא אחר, ולבנין הזה אנו מחכים ולא לבנין בן אדם שאין לו קיום כלל.

לכן נאמר בפרשה אלה פקודי המשכן כלומר בשביל "אלה" שכחטאו בעגל אמרו "אלה" אלהיך ישראל לכן נפקד ונתמשכן בית המקדש שתי פעמים.



♦ אלה פקודי המשכן משכן העדת ♦

רש"י הקדוש מפרש למה נכתב; משכן משכן, שני פעמים, זה בא לרמז לבית המקדש שנחרב פעמיים ונלקח למשכון על עונותיהן של ישראל, וכעת כולנו מצפים ומייחלים שיבנה בית המקדש במהרה בימינו. ומתפללים על כך שלש פעמים ביום בכל תפילה ותפילה, ומסופר בזהר 'הקדוש שאיזה

גוי חכם הגיע אצל רבי אליעזר, ואמר לו; זקן זקן, ג' שאלות אני רוצה לשאול ממך, וזה אחת מהשאלות ששאל; אתם אומרים שעתיד להבנות לכם בית מקדש שלישי?! והרי לא נאמר לכם לבנות רק שני פעמים בית ראשון ובית שני, אבל בית שלישי לא נאמר לכם, ומה שנאמר לכם לבנות כבר בניתם, ולעולם לא יבנה עוד אחר, ולא תמצא בתורה ובנביאים שייבנה בית שלישי,

וכך כתוב בנבואת חגי הנביא; שנאמר לפני בנין בית המקדש השני; גדול יהיה פבוד הבית הזה האחרון מן הראשון אמר ה' צבאות, ועוד המשיך הגוי הרשע הכופר עם שאלות, וכמה גידופים דיבר על בני ישראל שחלילה ה' לא אוהב אותם, ועוד שונא אותם, תראה שהגויים הם בריאים וחזקים, והיהודים חולים וחלשים, עד שאמר הגוי הרשע; זקן זקן אל תאמר לי כלום כי לא אשמע אותך ולא אקבל ממך. הרים ר' אליעזר את עיניו והביט בו ועשה אותו גל של עצמות וכו'.

כיון שנח ונרגע רבי אליעזר מכעסו שכעס על הרשע, החזיר ראשו ובכה ואמר ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ כמה חזק הוא הכח של השם הקדוש התקיף בכל הארץ וכמה חביבים דברי תורה שאין לך דבר קטן שלא תמצאהו בתורה, ואין דבר קטן שנמצא בתורה שלא יצא מפיו של הקב"ה, ודברים אלו ששואל אותו רשע, אני שאלתי את זה יום אחד את אליהו הנביא, ואמר כי בישיבה של מעלה, הסבירו את הדברים כך;

כאשר יצאו בני ישראל ממצרים רצה הקב"ה לעשות את בני ישראל בארץ, כמלאכים הקדושים למעלה ורצה לבנות להם בעצמו בית מקדש ולהורידו משמי השמים

1. ח"ג רכ"א

2. ש"ך

הווי"ם לפני ה' ובקשו להוציא אותם מהחשד, לכן תקנו שכשיהודי קורא את שמע, ולא שמע מהחזן את הסיום; ה' אלקיכם אמת, וחסר לו שלש תיבות למנין רמ"ח תיבות של קריאת שמע, ישלימו על ידי שיאמרו וְיָצִיב וְנָכוֹן וְקָיָם וְיִשָּׁר וְנִאֲמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנִחְמָד וְנָעִים וְנִרְאָ וְאֲדִיר וְמִתְקָן וְמִקְבָּל וְטוֹב וְיָפֵה וכו', שבחמשה עשר תיבות אלו המתחילות באות וויו שמספרו שש, שחמשה עשר פעמים שש עולה תשעים, ושם ההוי"ה עולה עשרים ושש ועם ד' אותיותיו עולה שלשים, וג' פעמים שלשים עולה תשעים, הרי שמכוין בחמשה עשר ווי"ן לג' שמות להשלים רמ"ח תיבות, ותיקנו כך בשביל הפגם שנפגמו הווי"ם במה שחשדו את משה רבינו



◆ וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה וְגו' וְאֵת לֶחֶם הַפָּנִים: ◆

כשנגמרה המלאכה הביאו את הכל, אל משה רבינו, את עצם האהל; היריעות, העמודים, האדנים, וכו', וגם כל הכלים, המזבח, המנורה וכו', והנה כמובן שכל זה רק הכנה לבנייתו, ולכן לא הביאו קרבנות, ובכן מה נפלא שבין הכלים שהביאו אל משה הביאו גם לחם הפנים, שאין זה ממלאכת הבנייה ולא חלק מהכלים, אלא זה מנחה שמביאים בכל שבוע בשבת קודש ומונח על השולחן משבת לשבת, עם שני בזיכי לבונה, וכשמקטירים את הלבונה על המזבח מחלקים את לחם הפנים לאכילת הכהנים, ובכן כעת בגמור מלאכת המשכן, נמצא גם לחם הפנים, ומה עשו עמו הרי כעת רק כ"ה כסלו והקמת המשכן היה רק בר"ח ניסן, וכי לא התקלקל במשך שלשה חדשים, אלא שנס גדול נעשה לו, לא רק שלא התקלקל, אלא שנשאר חם כבשעת האפייה עד ר"ח ניסן ואז הניחיה על השולחן במשכן עד שבת, ואכלוהו הכהנים. וכיון שהיה בעשיית לחם הפנים אומנות מיוחדת לכן בפעם הראשונה נעשה ע"י בצלאל יחד עם כל מלאכת המשכן.



ליבם, והגמרא לומדת דין זה מהפסוק; וְהֵם יִקְחוּ אֶת הַזָּהָב וְגו' מי זה "הם" לשון רבים, זה בצלאל ואהליאב, כי עיקר המלאכה במשכן היה על ידי בצלאל, ולמה צירפו עמו את אהליאב, זה כדי שיהיו שני ממונים, וכיון שצריך בקופת צדקה שני ממונים, הרי אם אחד ישנה ויגבה את הצדקה לבדו בלא השותף יביא עצמו לידי חשד, אבל מצינו בתורה גזבר אחד שה' יתברך מינה אותו להיות גזבר יחידי מעל כולם, וזה משה רבינו ככתוב; אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁפַּח הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה כִּי הָיָה מֹשֶׁה הַצַּדִּיק נֹאמֵן עַל פִּי הַגְּבוּרָה, שנאמר; בְּכָל בֵּיתִי נִאֲמָן הוּא, ובני ישראל היו מביאים אליו את הנדבות שנאמר; וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נִדְבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר, ובכל זאת בענוותנותו לא עסק בעצמו במלאכה אלא קרא לאחרים, בְּיַד אֵיתָמָר בִּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וגם כשנגמרה מלאכת המשכן, קרא לאחרים ואמר להם בואו ואני עושה לפניכם חשבון, ולמה עשה כן, כיון ששמע ליצני הדור מדברים מאחוריו, ואחד אומר לחבירו הנה אתה רואה, לא בחינם התעשר משה, הרי הוא שלט בכל נדבות המשכן, כבר לא פלא למה הוא עשיר, כיון ששמע כך, התחיל לערוך להם חשבון על כל הנדבות, להוציא עצמו מהחשד.

והנה בעודו עורך את החשבון על כל דבר ודבר, חסרו מן המשקל אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקלים, ושכח משה, ולא היה יודע, מה עשה מהם, כיון שהווים היו מכוסים בעמודים ולא היו נראים, עד שיצאה בת קול ואמרה לו; שעשה בזה וויים לעמודים, לכן הרים משה רבינו את קולו ואמר בקול רם; וְאֵת הָאֶלֶף וְשִׁבְעֵי הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֶשְׂרֵי וְוִיִּים לְעַמּוּדִים וְצִפְּהָ רְאֲשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק אֹתָם.

האמרי אמת ז"ל⁶ אמר כמו שמספרים מעשה מהבעש"ט ז"ל שנסע לאיזה מקום ונטלו ממנו כל המזריגות עד ששכח הכל והתחיל לצרף אות לאות של הא' ב' עד שנזכר הכל כן היה כאן אצל משה רבינו ע"ה שהאיר הקב"ה עיניו באותיות התורה מן א' עד ת' והחשבון של האותיות מן א' עד ת' עם האותיות של מנצפ"ך עולים בגימטריא אלף ושבע מאות ושבעים וחמש.

וכיון⁷ שחשדו את משה רבינו על דבר הווי"ם באו

3. בבא בתרא ח., ועיין נמוקי יוסף דהכוונה לבצלאל ואהליאב, ובפנים יפות בתחילת הפרשה פי' דאהליאב מפני החשד.
4. עיין ט"ז יו"ד רנ"א א' דבעצם אין מחשבין ונאמן אלא שצריך שנים מפני השררה וזה ששינה הוי ריעותא ומביא עצמו לחשד.
5. תנחומא פרק ה, רבה נ"א ו', ובפ' מהרז"ו בשם הזהר.
6. ליקוטי יהודה, וכבר נזכר ענין זה בעיני העדה לבעל שבט מוסר, ובספר ציוני סוף תרומה.
7. ספר המנהיג סי' ל"ט הובא בא"ד סי' ס"א ס"ה, ומ"מ כתוב בזהר והובא בב"י שאם אינו שומע מהש"ץ הוי בכלל מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, כלומר אף על פי שכוון בט"ו ווי"ן לג' שמות מ"מ אינו כל כך מצוה מן המובחר כמו שקורא עם הצבור ושומע מפי השליח צבור אלו השלש תיבות ה' אלהיכם אמת להשלים הרמ"ח שהם ג"כ ג' שמות, דאמת ג"כ שם מן השמות הוא, וזהו חסרון לא יוכל להמנות כלומר חסרון הג' תיבות לא יוכל להמנות להשלים רמ"ח כשאר ציבור. [והנה בקריאת שמע יש רמ"ח תיבות כמנין אבריו של אדם, והקורא קריאת שמע כתיקונה, כל אבר ואבר נוטל תיבה אחת ומתרפא בו, ודא היא רפאות תהי לשריך, ומשמע שיש ג' אברים שא"א ליחיד לתקנו ולקבל רפואתו אלא ע"י כח הציבור, ויש לברר אלו איברים הם המכוונים לג' תיבות ה' אלקיכם אמת שצריך לזה כח הציבור]
8. העמק דבר פסוק ל"ו, ומהר"ל דסקין

♦ ויברך אתם משה ♦

כשראה משה רבינו את כל המלאכה שעשו הכל כמו שציוה ה', בירך אותם, ומה היתה הברכה? אמר להם יהי רצון תשרה שכינה על מעשה ידיכם, כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה ותשרה שכינה על מעשה ידיכם ובני ישראל אמרו; ויהי נועם י"י אלקינו עלינו וגו':



♦ ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים ♦

בכ"ה בכסליו נגמר מלאכת המשכן, אבל לא הוקם מיד אלא היה מקופל, עד אחד בניסן, כמו שכתוב ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן, והיו בישראל ממלמלים, ומדברים על משה, לומר; למה לא הוקם מיד, אולי היה במלאכה איזה חטא, אבל הקב"ה רצה לערב שמחת המשכן, בחדש שנולד בו יצחק, אמנם חודש כסלו הפסיד שהרי נגמרה בו המלאכה, ולא עשו בו חנוכה, אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם, ומה שילם לו הקדוש ברוך הוא חנוכה חשמונאי. וכמו כן בבניית בית המקדש הראשון ע"י שלמה המלך נגמרה המלאכה בחודש מרחשון ולא עשו בו חנוכה עד חודש תשרי לשנה הבאה כי רצה הקב"ה לערב שמחת בית המקדש בחודש שנולד בו אברהם אבינו, ועתיד הקדוש ברוך הוא לשלם לו, בחנוכה המקדש השלישי שיהיה בחודש חשוון.

כ"ה¹⁰ שגמרו מלאכת המשכן, היו יושבין ומצפין אימתי תבא שכינה ותשרה בו, והיו מצטערים הפל מפני שלא שרתה שכינה עליו. מה עשו. הלכו להם אצל חכמי לב, אמרו להן, ומה אתם יושבין, העמידו

אתם את המשכן ותשרה שכינה בינותינו. היו מבקשים להעמידו, ולא היו יודעין ולא יכולין להעמידו. וכשהן חושבין להעמידו, הוא נופל. מיד הלכו להם אצל בצלאל ואהליאב, אמרו להם, בואו אתם והעמידו המשכן שאתם עשיתם אותו, שפא על ידכם ראוי לעמד. מיד התחילו להעמידו ולא יכלו. התחילו מסיחין ומרננין ואומרים, ראו מה עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממוננו במשכן הזה והכניס אותנו לכל הטרח הזה ואמר לנו פי הקדוש ברוך הוא יורד מן העליונים ושורה בתוך יריעות עזים, ואמר, ושכנתי בתוכם.

ולמה לא היו יכולין להעמידו? בשביל שהיה משה מצר על שלא נשתתף הוא עמהן במלאכת המשכן. שהרי הנדבה נתנה על ידי ישראל, והמלאכה נעשית על ידי בצלאל ואהליאב וחכמי לב. ולפי שהיה משה מצר, העלים הקדוש ברוך הוא מהם ולא היו יכולין להעמידו. כיון שטרחו עבדו וניסו עד שהטיחו פניהם ובכל זאת לא היו יכולין להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו, משה רבנו, כל מה שאמרת לנו עשינו, וכל מה שצויתנו לתן ולהוציא נתנו הכל, והרי כל המלאכה לפניך, שפא חסרנו שום דבר או ותרנו על כל מה שאמרת לנו, ראה הכל לפניך. והיו מראין לו כל דבר ודבר, שפאמר, ויביאו את המשכן אל משה וגו'. וכתב, וירא משה את כל המלאכה וגו'. אמרו לו, לא כף וקף אמרת לנו לעשות. אמר להם, הן. וכן על כל דבר ודבר. אמרו לו, ואם פן למה אינו עומד, שהרי כבר נצטערו בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב להעמידו ולא היו יכולין. והיה משה מצר על דבר זה, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לפי שהיית מצר שלא היה לך עשיה ולא חלק במלאכת המשכן, לפיכך לא יכלו אותן חכמים להעמידו, בשבילה, כ"ה שידעו כל ישראל, שאם על ידך אינו עומד, שוב אינו עומד לעולם, ואיני כותב לו הקמה אלא על ידי, שפאמר, ויקם משה את המשכן.



9. תוספתא מנחות פ"ז

10. תנחומא פרק יא

עיצוב ועימוד: בהירות

b65271000@gmail.com

ניתן להשיג בטל': 053-314-1925

ובמייל: wa052052@gmail.com